

Jammers Minde

eller en Ihukommelse om, huiſ ſig med mig, *Leonora Christina*, udi det Blaa Taarn tildraget haver fra Anno 1663 den 8. Augusti indtil Anno 1674 den 11. Juni.

Sielden kan fremfarne Tider uden Bedrøvelse ihukommes; thi enten haver de været bedre eller værre, end som de nærværende ere. Haver de været glædeligere, lykkeligere og hæderlige, saa bedrøve billigen deres Ihukommelse, og det saa meget mere, som nærværende sørgelige, ulykkelige og spottelige monne være. Haver forrige Tider været bedrøveligere, elendigere og beklageligere end som nærværende, da er deres Ihukommelse udi lige Maader sørgelig; thi man ligesom paa een Gang alle fremfarne Ulykker og Viderværdigheder finder og føler, hvilke man Tid efter anden udstaaet haver.

Men eftersom alle Ting haver saasom tvende Hanke, hvorved det skal hæves, som *Epictetus* siger; den ene Hank, siger han, er lidelig, den anden ulidelig, og staaer det udi vores egen Villie, hvilken Hank vi ville gribe til at tage fat ved, den lidelige eller den ulidelige. Vil vi tage ved den lidelige, saa kan vi alt forbigaaende, ihvor smerteligen og bedrøveligen det endog været haver, ligesaavel og føieligere og glædeligen som sørgeligen ihukomme; hvorfor jeg ved den lideligste Hank vil fatte og, udi Jesu Navn, min Ihukommelse igiennemløbe, erindrende al Jammer, Elendighed, Bedrøvelse, Spot, Forhaanelser, Viderværdigheder og Fortræd, mig paa dette Sted mødte ere, og jeg formedelst Guds Naades Bistand overstridt haver, ingenlunde mig derudover bedrøve, men tværtimod ved hver Post især mig Guds Godhed erindre, takkende den Allerhøieste, som stedse med sin kraftige Hielp og Trøst hos mig tilstede været haver, som haver mit Hierte regieret, at det ei er veget fra Gud, som min Fornuft og Forstand haver bevaret, at den ikke er kommen udi Vildelse, som mine Lemmer Kraft og naturlig Styrke givet haver; ja, som mig Sindsens Rolighed og Fornøjelse haver forundt og endnu forunder. Dig, Du ubegribelige Gud! være lovet og priset evindeligen!

Iammers Minde

eller

En Ihuekommelse om, huiſ sig med mig, *Leonora Christina*, vdi det Blaa-Taarn tildraget haffuer fra Anno 1663 den 8. Augusti indtil Anno 1674 den 18. Juli¹.

Sielden kand fremfarne Tiider vden Bedrøffuelse ihuekommis, thi enten haffuer de werret bedre eller værre, end som de nærværende erre. Haffuer de werret glædeligere, lykkeligere oc hederlige, saa bedrøffue[r] billigen derris Ihuekommelse, oc ded saa meget meere, som nerwærende sørgelige, vlyckelige oc spottelige monne were. Haffuer forrige Tiider werret bedrøffueligere, elendigere oc beklageligere end som nerwærende, da er derris Ihuekommelse vdi lige Maader sørgelig, thi man lige som paa engang alle fremfarne Vlycker oc Widerwærtigheder finder oc føler, huilcke man Tiid effter anden vdstaaet haffuer. Men efftersom alle Ting haffuer saa som tuende Hancker, huor wed de skal hæffuis, som *Epictetus* siger¹, den eene Hancke, siger hand, er liiderlig, den anden vliiderlig, oc staaer ded vdi worris egen Willie, huilcken Hancke wii wille griibe til att tage fat wed, den liiderlige eller den vliiderlige; wii wii tage wed den liiderlige², saa kand wii alt forbigaaende, ihuor smerteligen oc bedrøffueligen ded endoc haffuer werret, lige saa wel oc føyligere³ glædeligen som sørgeligen ihuekomme; huor forre jeg wed den liiderligste Hancke wil fatte oc vdi *Jesu* Naffn min Ihuekommelse igiennem løbe, errindrendis all Iammer, Elendighed, Bedrøffuelse, Spott, Forhaanelser, Widerwertigheder oc Fortred, mig paa dette Sted erre møtte, oc ieg formedelst Guds Naadis Bistand haffuer offuerstriid, ingenlunde mig der vdoeffuer bedrøffue, men tuert imod wed huer Post i sær mig Guds Goedhed errindre, tackendis den Allerhøieste, som setze med sin kraftige Hielp oc Trøst hoes mig haffuer werret tilstede, som haffuer mit Hierte regieret, att ded ey er wiiget fra Gud, som min Fornufft oc Forstand haffuer bewaret, att den icke er kommen vdi Willelse, som mine Lemmer Krafft oc naturlig Styrcke haffuer giffuet, ia, som mig Sindsens Roelighed oc Fornøyelse haffuer forunt oc endnu forunder. Dig, du vbegriibelige Gud, were loffet oc priiøet ewindeligen!

Til mit Forsæt at skride: Jeg eragter nødvendigt at være, min *Jammers Minde* med Begyndelsen af den Dag, paa hvilken den fatale Aften af mit Fængsel fulgte, at begynde og noget melde om, hvis sig med mig paa Skibet tildrog. Efterat Skipperen den 8. Augusti Anno 1663 ved 9 slet om Formiddagen lidet udenfor St. Annæ Bro sit Anker kastet havde, sendte Peter Dreyer – som af Petcom, da Kongelig Majestæt af Dannemarks Resident i Engeland, var committeret mig at fremføre – Skipperen i Land med Breve. Jeg havde en Ring med en Taffelsten paa 200 Rigsdaler. Den bed jeg Stenen af, kastede Guldet i Stranden og beholdt Stenen i Munden. Det kunde ikke mærkes paa min Tale, at der var noget i Munden. Jeg klædte mig og satte mig udi en af Baadsmændenes Køier paa Overlaaget, med en stadig Resolution, frimodeligen at tage imod alt det, mig var forelagt.

Dog ventede jeg ingenlunde det, mig hændte; thi foruden det, at jeg havde en god Samvittighed og vidste mig intet ondt at paastaae, havde jeg adskillige Gange spurgt fornævnte Peter Dreyer om Aarsagen, hvorfor jeg saaledes bortførtes. Da gav han mig altid de Svar, som den Forræder Braten i Dover mig gav – naar jeg hannem om Aarsagen til min Arrest spurgte, – som var, at mig maaskee Generalmajor Fuxses Død tillagdes, og at der meentes, jeg min Søn til det Døds slag persvaderet havde; sagde sig ingen anden Aarsage at vide.

Ved 12 slet kom Nels Rosenkrantz, da Oberste-Liutenant (og) Stadsmajor Steen Andersøn Bille med nogle Musketerer om Borde. Oberste-Liutenant Rosenkrantz hilste mig inte. Stadsmajoren spadserede frem og tilbage og gik mig flux nær, hvilken jeg en passant spurgte, hvad paa Færde var. Han svarte intet andet end: „Bonne mine, mauvais jeu“; deraf var jeg lige viis.

Ungefær ved 1 slet kom Capitain Bendix Ahlefeldt med flere Musketerer om Borde, og efterat han noget lidet med Peter Dreyer talt havde, gik Dreyer til mig og sagde: „Det er befalet, at I skal gaae ind udi Cajutten.“

Jeg sagde: „Gierne“, og gik strax.

Lidet derefter kom Capitain Ahlefeldt ind til mig og sagde at have Ordre mine Breve, Guld, Sølv, Penge og min Kniv af mig at fordre.

Jeg svarte: „Gierne“, tog mine Armbaand og Ringe af, samled i Hobe alt, hvad jeg løst hos mig havde af Guld, Sølv og Penge, og flyede hannem. (Af) skrevet havde jeg intet, uden Copier af de Breve jeg Kongen af Engeland havde tilskreven, Annotationer om eet og andet, min Reise angaaende, og nogle engelske Vocabler; det overleverede jeg hannem og. Dette fornævnte lagde Ahlefeldt udi en Sølv Sengepotte, jeg med mig havde, og den udi min Nærvarrelse forseglede; foer dermed fra Borde.

Til mit Forset att skriide: Ieg eracter nødvendig att were at begynde min *Jammers Minde* med Begyndelsen aff den Dag, paa huilcken den *fatal* Afften aff mit Fængsel fulte, oc noget melde om, huis sig med mig paa Skiibet tildrog. Effter att Skipperen den 8. *Augusti Anno* 1663 wed 9 Slet om Formiddagen lided vden for *St. Anna*-Broe sit Ancker haffde kast¹, sendte Peter Dreyer² (som aff *Petcon*, da Kongl. Majt. aff Dannemarckis *Resident* i Engeland¹, war *committeret* mig att fremføre) Skipperen i Land med Breffue. Ieg klædte mig² oc satte mig vdi en aff *Bodzmendens* Koyer paa *Offuerlaaget*³ med en stadig *Resolution* frimodeligen att tage imod alt ded, mig war forelagt. Dog wentede ieg ingenlunde ded, mig hendede; thi foruden ded, att ieg haffde en goed Samvittighed oc wiste mig intet ont att paastaa, haffde ieg adskillige Gange spurt for^{te} Peter Dreyer om Aarsagen, huorfor ieg saaledis bortførte. Da gaff hand mig altid de Suar, som den Forræder *Braten*⁴ i *Dovers* mig gaff (naar ieg hannem om Aarsagen til min *Arrest* spurte), som war, att mig maaskee *General Major* Fuxsis Død¹ tillagdis, oc att der meentist, ieg min Søn til ded. Døds slag haffde *persuaderet*; sagde sig ingen anden Aarsage att wide. Wed 12 Slet kom Nels Rosenkrantz, da Oberste Liutenant², [oc] Statz *Major* Steen Andersøn Bilde³ med nogle *Musquetterer* om Borde. Oberste Liutenant Roßenkrantz helste mig intet. Statz *Majoren* spatzerede frem oc tilbage oc gick mig flux¹ nær, huilcken ieg *en passant* spurte, huad paa Færde war. Hand suarte intet andet end: „*Bonne mine, mauvais jeu*“; der aff war ieg liige wiß. Vngefer wed 1 Slet kom *Capitain* Bendix Alfeld² med flere *Musquetterer* om Borde, oc effter att hand noget lided med Peter Dreyer haffde talt, gick Dreyer til mig oc sagde: «Ded er befalet, att I skal gaa ind vdi *Cajutten*». Ieg sagde: «Gierne», oc gick strax. Lided der effter kom *Capitain Alfeldt* ind til mig oc sagde att haffue *Ordre* miine Breffue, Guld, Sølf, Penge oc min *Kniff* aff mig att fordre. Ieg suarte: «Gierne», tog mine Armbaand oc Ringe aff, samlet i Haabe alt, huis ieg løst hoefß mig haffde aff Guld, Sølf oc Penge, oc flyde hannem. Skreffuet haffde ieg intet vden *Copier* aff, huis Breffue ieg Kongen aff Engeland haffde tilskreffuen, *Annotationer* om ett oc andet, min *Reiße* angaaende, oc nogle engelske *Vocabler*; ded offuerleuerede ieg hannem oc. Dette forneffinte lagde *Alfeldt* vdi en Sølf *Senge Potte*, ieg med mig haffde, oc den vdi min *Nerwærrelse* forseglede; foer der med fra Borde.